

VALÓS TÉNYEK A KERESETEKRŐL

Dr. Belyó Pál, professzor

Edutus Egyetem, Gazdálkodástudományi tanszék

email: belyo.pal@edutus.hu

Absztrakt

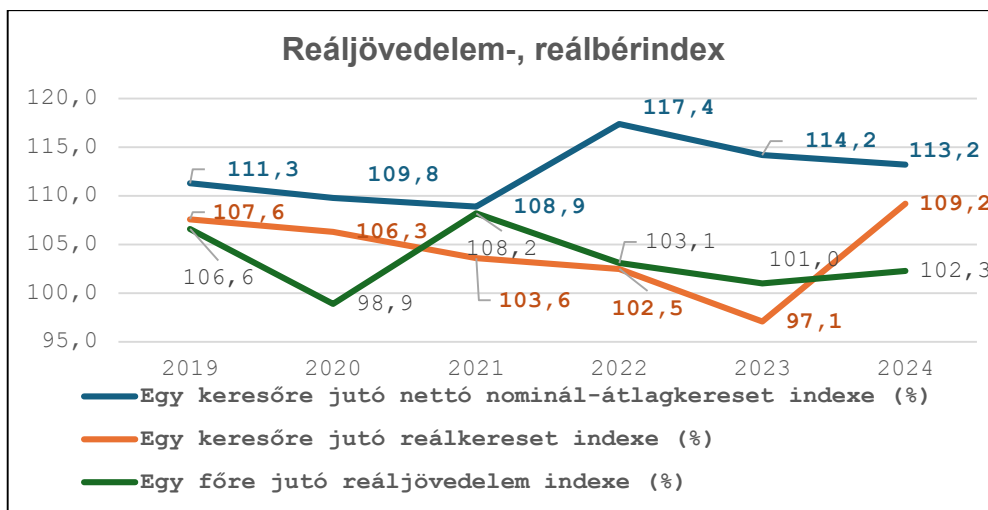
A béremelés minden évben fontos döntése a gazdaságpolitikának. A 2016-os hatéves bérmegállapodást sok kritika érte, mégis az idő igazolta a döntést. A 2024-es, a munkaadók és a szakszervezetek komplex, hároméves országos bérmegállapodása is kedvező megoldásnak tűnhetett, hiszen hosszabb távon a gazdaság stabilabb, termelékenyebb növekedését segítheti. 2025 évi gazdasági fejlődés lassulása a béremelés ellen hat, míg az árak növekedése a béremelést teheti indokolttá. A magyarországi munkaerőpiacot alapvetően befolyásolja a folyamatos minimálbér-emelés, amelynek komoly gazdasági és társadalmi hatásait, esetleges ellentmondásait figyelemmel kísérhetjük. A minimálbér-emelés a vállalatok részéről generálhatja a termelékenység javulását, a bérverseny fokozását és egyúttal a gazdaság fehéredését is. A kapcsolata a termelékenységgel lehet pozitív, és a hatékonyság javulása alapot adhat a magasabb bérekre. Vitatható lehet a minimálbér-emelés inflációs sokk-hatása, bár egyértelműen nem igazolható, hogy a vállalatok áthárítják a többletköltségeket a fogyasztókra.

1. Bevezetés

A munkaerőpiaci folyamatok értékeléséhez, a keresetek alakulásának előrejelzéséhez a makrogazdaság helyzetének áttekintése nélkülözhetetlen. A makrogazdasági mutatók az eltelt években kedvezőtlen irányban változtak. 2025-ban is jelentős elmaradások terhelik a fejlődést az egyes területekre koncentrált, és az előző években egyébként sikeresnek tűnő fejlesztések mellett. A változatlanul magas magyarországi infláció pedig a fiskális-monetáris zavarokra is utal. Ilyen környezetben a kívánatos bérszint elérése szinte lehetetlen.

A nemzetgazdasági szintű átlagkereset, illetve az inflációt is figyelembe vevő reálkereset-növekedés lassul és ez a gazdasági növekedést jelentősen meghatározó vásárlóerő gyengülését jelzi. A munkáltatók bérfizetési képessége gyengül, ez a gazdaság labilis állapotára is utal.

A keresetek emelkedését a termelékenység alakulásával összhangban érdemes értékelni. Évek óta a magyarországi munkatermelékenység nagy mértékben elmarad a keresetek növekedésétől, ez pedig egyértelműen azt mutatja, hogy erősödik a feszültség a gazdaságban és a társadalomban a fenntartható működés legtöbb területén. Egyre nehezebbé válik a finanszírozás, egyre nagyobb és drágább a működés fenntartásához szükséges források forrásbevonása. A keresetek várt és tervezett bővülésének realitását jól jelzi a gazdaság valamennyi területe, így a recesszió közelsége, az infláció kedvezőtlen szinten történt beragadása.

1. ábra: Reáljövedelem-, reálbérindex

Forrás: KSH adatai alapján, saját szerkesztés

A GDP csökkenése mutatja, hogy a piaci önszabályozó mechanizmus működéséhez és a növekedés stabilizálásához halaszthatatlan korrekciók kellenének a gazdaság egyensúlyának biztosítására és a versenyképesség megalapozására. A felzárkózás alapját a „termelési tényezők” fokozatos javítása képezheti, így a korszerű-versenyképes munkaerő. A megfelelő oktatáshoz, a korszerű egészségügyhöz, és a gazdaság versenyképessé tételéhez sok más egyéb is szükséges. A megoldatlan nehézségek között a növekedés egyértelmű korlátját jelentheti az egészségügyi és a közúti közlekedési infrastruktúra több évtizedes folyamatos leépülése is.

A gazdasági növekedés tervezett folyamatában nehézségeket okoznak a külgazdasági folyamatok, így különösen a németországi recesszió elhúzódása. 2024 végétől csökken az ipari termelés volumene. 2025 első félévében a kiigazított adatok szerint 0,1 százalékkal csökkent 2024 azonos időszakához képest csökkent a bruttó hazai termék. Jelentősen esik a nemzetgazdaság beruházási teljesítménye, és mintegy 20 százalékkal marad el a 2000-es szinttől.

A keresetek elmúlt évekbeli 10 százalék körüli emelkedésének realitását nem alapozzák meg a makrogazdasági tények. 2025-ben az előző évnél kisebb, 1,5 százalékos ipari termelés visszaesést, míg a mezőgazdaságban az év eddigi nagyon kedvezőtlen folyamatai ellenére 1-1,5 százalékos növekedést várunk. Az építőipar is csak 1-2 százalékkal, az idegenforgalom 3 százalék körül mértékben bővíthet, míg az informatikai-kommunikációs ágazat növekedése 6 százalék felett is lehet. A II. negyedévben a belföldi felhasználás összességében 3,8 százalékkal bővült. A háztartások tényleges fogyasztása 4,5 százalékkal nagyobb volt, de a bruttó állóeszköz-felhalmozás 7,0 százalékkal csökkent, az építési beruházások volumene, és a gép- és berendezésberuházásoké is visszaesett. 2025 év során a háztartások fogyasztása bővíthet 3,5-4 százalék között, az állóeszköz felhalmozás viszont az előző évihez hasonlóan csökken, bár annál kisebb, 5,5 százalék mértékben. A termelési és felhasználási folyamatok eredményeként az év második felében kedvezőbb helyzetben a bruttó hazai termék enyhe bővülése várható.

A havonta megjelenő kereseti adatok az infláció mellett fontos és ismert statisztika. Gyakoriak a pozitív, és negatív reakciók a munkavállalók, a munkaadói szervezetek részéről egy-egy kedvezőtlen adat megjelenésekor, ezért fontos lehet a keresetekkel kapcsolatos alapfogalmakat tisztázni. Vajon jobb, reálisabb-e a keresetek medián mutatója a tényleges keresetalakulás bemutatására.

Hangsúlyozni kell, hogy az átlagkereset magyarázatra szorul, értékelésénél tudni kell, hogy mit is jelent pontosan, hiszen az átlagtól eltérően értékelik keresetüket az egyes ágazatok munkavállalói. A nemzetgazdasági szintű átlagkereseti adat – a statisztika megfigyelés során mintegy 3.200 ezer munkavállaló adatát összesíti – ezért önmagában nem mutathatja a teljes képet a tényleges, országos kereseti viszonyokról.

A GDP csökkenése mutatja, hogy a piaci önszabályozó mechanizmus működéséhez és a növekedés stabillá válásához halaszthatatlan korrekciók kellenének a gazdaság egyensúlyának biztosítására és a versenyképesség megalapozására. A felzárkózás alapját a „termelési tényezők” fokozatos javítása képezheti, így a korszerű-versenyképes munkaerő. A megfelelő oktatáshoz, a korszerű egészségügyhöz, és a gazdaság versenyképessé tételéhez sok más egyéb is szükséges. A megoldatlan nehézségek között a növekedés egyértelmű korlátját jelentheti az egészségügyi és a közúti közlekedési infrastruktúra több évtizedes folyamatos leépülése is.

A gazdasági növekedés tervezett folyamatában nehézségeket okoznak a külgazdasági folyamatok, így különösen a németországi recesszió elhúzódása. 2024 végétől csökken az ipari termelés volumene. 2025 első félévében a kiigazított adatok szerint 0,1 százalékkal csökkent 2024 azonos időszakához képest csökkent a bruttó hazai termék. Jelentősen esik a nemzetgazdaság beruházási teljesítménye, és mintegy 20 százalékkal marad el a 2000-es szinttől.

A keresetek elmúlt évekbeli 10 százalék körüli emelkedésének realitását nem alapozzák meg a makrogazdasági tények. 2025-ben az előző évnél kisebb, 1,5 százalékos ipari termelés visszaesést, míg a mezőgazdaságban az év eddigi nagyon kedvezőtlen folyamatai ellenére 1-1,5 százalékos növekedést várunk. Az építőipar is csak 1-2 százalékkal, az idegenforgalom 3 százalék körül mértékben bővíthet, míg az informatikai-kommunikációs ágazat növekedése 6 százalék felett is lehet. A II. negyedévben a belföldi felhasználás összességében 3,8 százalékkal bővült. A háztartások tényleges fogyasztása 4,5 százalékkal nagyobb volt, de a bruttó állóeszköz-felhalmozás 7,0 százalékkal csökkent, az építési beruházások volumene, és a gép- és berendezésberuházásoké is visszaesett. 2025 év során a háztartások fogyasztása bővíthet 3,5-4 százalék között, az állóeszköz felhalmozás viszont az előző évihez hasonlóan csökken, bár annál kisebb, 5,5 százalék mértékben. A termelési és felhasználási folyamatok eredményeként az év második felében kedvezőbb helyzetben a bruttó hazai termék enyhe bővülése várható.

A havonta megjelenő kereseti adatok az infláció mellett fontos és ismert statisztika. Gyakoriak a pozitív, és negatív reakciók a munkavállalók, a munkaadói szervezetek részéről egy-egy kedvezőtlen adat megjelenésekor, ezért fontos lehet a keresetekkel kapcsolatos alapfogalmakat tisztázni. Vajon jobb, realisabb-e a keresetek medián mutatója a tényleges keresetalakulás bemutatására.

Hangsúlyozni kell, hogy az átlagkereset magyarázatra szorul, értékelésénél tudni kell, hogy mit is jelent pontosan, hiszen az átlagtól eltérően értékelik keresetüket az egyes ágazatok munkavállalói. A nemzetgazdasági szintű átlagkereseti adat – a statisztika megfigyelés során mintegy 3.200 ezer munkavállaló adatát összesíti – ezért önmagában nem mutathatja a teljes képet a tényleges, országos kereseti viszonyokról.

Teljes munkaidőben alkalmazásban állók keresete (ezer Ft/fő)						
	BRUTTÓ		NETTÓ		MEDIÁN	
	átlag- kereset	előző év=100 százalék	átlag- kereset	előző év=100 százalék	bruttó medián átlag- kereset	előző év=100 százalék
2019	356 286	111,3	236 931	112,9	280 000	111,3
2020	391 194	109,8	260 144	109,6	307 016	109,8
2021	425 915	108,9	283 234	109,1	335 000	108,9
2022	499 980	117,4	332 487	116,1	388 943	117,4
2023	571 182	114,2	379 836	115,7	450 000	114,2
2024	646 801	113,2	430 123	115,6	520 376	113,2

1. táblázat: Teljes munkaidőben alkalmazásban állók keresete

Forrás: KSH 20.1.1.39 Főbb kereseti adatok

Az elmúlt évek átlagkereseti adatai kedvező munkaerőpiaci folyamatokra utal. A pozitív folyamatos kereset-növekedés mellett azonban jelentős a különbség a legalacsonyabb és a legmagasabb keresetűek bére között, és a jövedelmi viszonyok alakulását vizsgálva akár nőhet is ez az „béröllő”.

2. A keresetek statisztikájának jellemző⁴

A hivatalos kereset statisztikának az átlagkereset az alapmutatója, de ez csak azt mutatja meg, hogy a munkáltatók által fizetett nemzetgazdasági keresettömeg egyenlő szétosztásával mekkora összeg jut egy munkavállalóra. A munkavégzésre irányuló jogviszony alapján fizetett kereset a munkavállaló közvetlen ellentételezését szolgáló javadalmazás. Ebbe soroljuk az alapbért, törzsbért (a keresetnek a munkavállaló teljesítményétől, illetve az általa ledolgozott munkaidőtől közvetlenül függő, a munkavállaló alapbérére, illetve az alkalmazott bérformán alapuló része), bérpótlékokat, kiegészítő fizetést (le nem dolgozott időre járó fizetés, például a fizetett szabadság), valamint jutalmakat, prémiumokat, és további pl. 13. havi fizetéseket. Nem tartoznak bele viszont a különböző béren kívüli juttatások, a cafeteria, a szép-kártya, a magánnyugdíjpénztári hozzájárulás, a cégautó stb.

Fontos az is, hogy a foglalkoztatottak közül kik szerepelnek az átlag kiszámításában. A teljességre utalna, hogy a havi kereseti adat a munkáltatók teljes körére vonatkozik, és tartalmazza az 5 fő alatti vállalkozásokban dolgozókat is. Ugyanakkor csak a teljes munkaidőben alkalmazottakra vonatkozik, pl. a 4 órában dolgozókra nem.

Az európai országok általában hasonlóan, a teljes munkaidős alkalmazottak kereseti adataiból számol. Ezzel a kereseti folyamatokat az eltérő munkaidő hatásaitól függetlenítik, így homogén csoport lehet képezni és a tendenciák, az adatok összehasonlíthatók. Megtalálhatók azonban a nem teljes munkaidőben foglalkoztatottak kereseti adatai és az eltérő munkaórák figyelembevételével kiküszöbölt ún. egyenértékes átlagkereseti adatok a KSH honlapján.

Torzítást jelenthet az átlagos adatok értelmezésében, ha nem vesszük figyelembe, hogy a kereset alapvetően az alkalmazotti léthez kapcsolódik. Ezért, mivel az egyéni vállalkozónak

⁴ https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/mun_modsz.html és a tanulmány mellékletében a KSH hivatalos módszertani leírását idézve

nincs keresete, így a kereseti adatokban nem is szerepelhet. A vállalkozók, cégtulajdonosok tulajdonosi jövedelmei – legyen ez osztalék, nyereség – ugyancsak kimaradnak a hivatalos kereseti adatokból. A társas vállalkozónak viszont lehet olyan keresete, amely a személyes közreműködésének bérként elszámolt juttatása.

A KSH a keresetekről számos fontos adatot közöl. A mediánkereset, a keresetek változása és a kereseti ütdők (kvittelések) szerinti kimutatás is elérhető.

A mediánkereset az bérek egyenlőtlen eloszlását szemléltetve hasznos mutató, így része a havi adatközlésnek. A mediánkereset azt az összeget mutatja, amelynél a munkavállalók fele többet, másik fele kevesebbet keres. A keresetek medián értéke jellemzően kisebb, mint kereset átlagos mutatójánál, és ez mutatja, mennyivel tér el az átlagtól eltérően keresők bére. Számszerűsítve a munkavállalók több mint a fele az átlag alatt keres. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók mintegy kétharmadának nem éri el keresete az országos átlagot.

A keresetek medián jelzőszáma sem képes azonban a kereseti viszonyok több fontos jellemzőjét megmutatni. A medián érték és az átlagkereset szembeállítása módszertanilag sem helyettesítheti egymást, hiszen mást mutat, bővítik a keresetekre vonatkozó információkat.

Az átlagszámításnak - az átlagkeresetek és a mediánkeresetek mellett - fontos kiegészítője a keresetek szóródásának, egyenlőtlenségének érzékeltetése. Erre szolgál a negyedévenkénti ún. kereseti ötödönkénti átlagkereset nagyságának kiszámítása. Ez megmutatja, hogy a keresetük nagysága szerint sorba rendezve a munkavállalókat, majd öt egyenlő számosságú csoportba sorolva mekkora az átlagkeresete az egyes csoportoknak. Ötszörös a különbség a legalacsonyabb és a legmagasabb keresetűek bére között.

A két szélső ötödbe tartozók átlagfizetésének aránya az előző évhez képest nem változott, mind a felső, mind az alsó ötödbe esők fizetése kisebb ütemben nőtt, mint a középső ötödkbe tartozóké. Ennek oka, hogy az alsó ötöd munkavállalóinak jelentős része garantált bérminimum körül keres, amely idén csak 10 százalékkal emelkedett, a felső ötödbe tartozók béremelkedése pedig a magas nominális értékek és a visszafogottabb nem rendszeres keresetek miatt szintén átlag alatti volt.

A KSH közzéteszi az átlagkereseti adatokat nemcsak a nemzetgazdaság egészére, hanem a munkáltatók, munkavállalók, az álláshely fontosabb jellemzői szerint is. Ezzel homogénebb csoportokra bontva vizsgálhatók a keresetek nagysága és változása. Az adatbázisokból elérhetőek ágazati, szakágazati szintű, a munkáltató gazdálkodási formája (vállalkozás, nonprofit, költségvetés), területi elhelyezkedése szerint adatok, sőt kutatható a munkavállaló kora, neme, foglalkozása, és lakóhelye szerinti kereseti adat is.

A keresetek alakulása				
Megnevezés	Bruttó átlagkereset		Nettó átlagkereset	
	forint/fő/hó	előző év azonos időszakához képest, százalék	forint/fő/hó	előző év azonos időszakához képest, százalék
2025. június				
Vállalkozás	704 300	9,7	484 100	9,5
Költségvetés	695 200	9,5	477 000	9,4
Nonprofit	730 000	10,7	505 500	10,6
Nemzetgazdaság összesen	704 400	9,7	484 200	9,6
Ebből:				
közfoglalkoztatottak	144 300	9,2	107 200	8,9
nem közfoglalkoztatottak	716 200	9,7	492 200	9,6
2025. január-június				
Vállalkozás	700 000	9	480 800	8,9
Költségvetés	665 700	9,2	456 900	9
Nonprofit	698 800	10,3	483 800	10,1
Nemzetgazdaság összesen	692 800	9,2	476 100	9
Ebből:				
közfoglalkoztatottak	143 700	8,4	106 500	8
nem közfoglalkoztatottak	704 200	9,1	483 800	9

2. táblázat: A keresetek alakulása

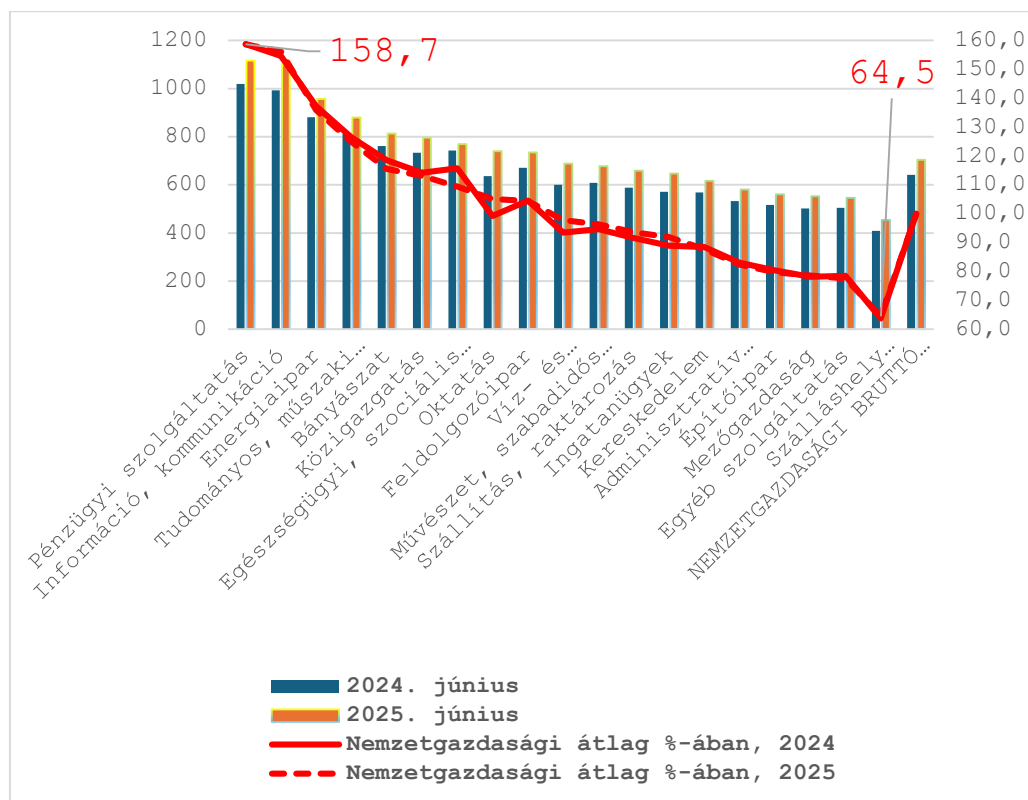
Forrás: KSH, saját szerkesztés

3. A hivatalos adatközlések

Pozitívnak érezhetők a folyamatosan növekvő átlagkereseti adatok, hiszen 2025. júniusában a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete már 704.400 forint volt, és ez 9,7 százalékkal nagyobb lett mint egy évvel azelőtt. A nettó átlagkereset pedig 484.200 forintot ért el, ez 9,6 százalékkal magasabb volt, mint 2024. júniusban. A rendszeres (lásd melléklet) bruttó átlagkereset 655.600 forint lett, a vállalkozásoknál 650.400, a költségvetésben 658.300, a nonprofit szektorban 698.100 forint, kissé eltérő mértékben 9,4 és 9,2, illetve 10,6 százalékkal nőttek. A reálkereset (lásd melléklet) 4,8 százalékkal emelkedett a fogyasztói árak előző 12 havi 4,6 százalékos növekedése mellett. A bruttó mediánkereset (lásd melléklet) mint igen lényeges átlag, 567.700 forint, amely 10,3 százalékkal emelkedett. A nettó kereset mediánértéke 395.000 forintra nőtt -a mutató eltérő tartalma következtében - 10,5 százalékkal erőteljesebben.

2025. január-június átlagában a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 692.800 forint, a nettó átlagkeresete pedig 476.100 forintra tehető. A bruttó átlagkereset 9,2, míg a nettó kereset 9,0 százalékkal haladta meg az előző évit. Az átlagkeresetekkel kapcsolatos egyik első nyilvánvaló különbség az egyes ágazatokban meglévő jelentős kereseti eltérések. A keresetek változásában az ágazatok közötti különbségek is mérhetőek. Így a bérnövekedés - pedagógusbérek januári emelésének hatására - az oktatásban volt a legnagyobb mértékű és a

legtöbb munkavállalót érintő. Az egyébként is magas átlagkeresettel rendelkező ágakban – az energiaparban, a pénzügyi tevékenységekben, a bányászatban, az információ és kommunikáció szektorokban – a többi ághoz viszonyítva nagyobb volt a 15 százalék feletti béremelésben részesült dolgozók aránya.

2. ábra: Ágazati keresetek aránya a bruttó nemzetgazdasági átlaghoz

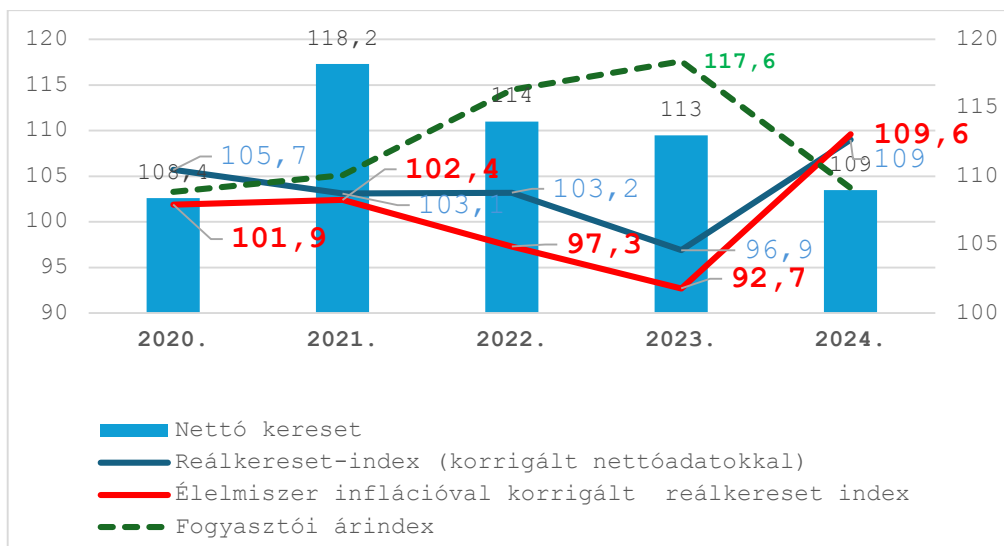
Forrás: KSH, saját szerkesztés

A nemzetgazdasági átlaghoz mérten a pénzügyi tevékenységek „átlagos keresete” mintegy 60 százalékkal magasabb, míg a szálláshelyszolgáltatásban az átlaghoz képest 65 százalékkal alacsonyabb.

Mérséklődött a feldolgozóiparban a keresetnövekedés, itt volt az egyik legalacsonyabb a 15 százalék feletti bérnövekedéssel rendelkezők aránya, és itt az egyik legmagasabb a csökkenő keresetű munkavállalók aránya, emellett pedig is. A dolgozók több mint egynegyedének visszaesett a keresete a közigazgatás-védelem ágban, mert a nem rendszeres keresetek átlaga egy év alatt nominálisan is csökkent, és emellett az előre ütemezett béremelések köre is beszűkült.

Nemzetgazdasági szinten a kedvezményekkel korrigált nettó kereset átlagának növekedése elmaradt a bruttó átlagkereset növekedésétől, mert az adó- és járulék kedvezmények – a kedvezmények legnagyobb súlyú családi kedvezménnyel együtt – részben maximáltak és nem emelkednek a bruttó bérekkel azonos arányban.

Kedvezőtlen változás az is, hogy 21 százalékról 36 százalékra emelkedett azok aránya, akiknek reálértéken csökkent a nettó keresete, egyrészt a nominális keresetek mérsékeltebb, másrészt az infláció változatlan következtében.

3. ábra: A foglalkoztatottak reálkeresetének alakulása (előző év: 100%)

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Figyelemre méltó a reálkereseti index alakulása. Amennyiben az átlagos infláció helyett az élelmiszer fogyasztói árváltozás indexével számolunk, érezhetően rosszabb a reálkereset alakulása. Ez egyértelműen utal arra, hogy az alacsonyabb keresetűek reálbére a fogyasztási szerkezetük miatt lényegesen rosszabb lehet.

4. Új vizsgálati szempontok

A keresetek közötti nagyon komoly különbségek bemutatását és megértését segíti a KSH új un. „kísérlet statisztikájában” közzétett elemzés.⁵ Ennek során a 2025. I. negyedévi adatok mélyebb elemzése során több fontos jellemzőt is megállapítottak. Így pl. azt, hogy bár a keresetek dinamikusán, de az előző negyedévekhez képest lassuló ütemben nőttek. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak bruttó átlagkeresete nominálisan 9,2 százalékkal bővült, de ez 5 százalékponttal maradt el az előző évitől. Fontos az, hogy a változásban lényeges szerepe volt a minimálbér- és a garantált bérminimum 9 és 7 százalékos emelésének, valamint a közszolgáltatói ágakban előre beütemezett béremeléseknek, azaz a köznevelésben végrehajtott pedagógus béremelés második ütemének.

Az is szerepet játszik a növekedésben, hogy a pótlólagos munkaerő-keresletnek komoly bérfelhajtó hatása volt néhány ágazatban.

Eddig kevésbé volt köztudott, hogy a jelentős növekedési különbségek vannak a napi munkaidő hosszát figyelembe véve. Így a teljes munkaidősök több mint négyötödének emelkedett a bruttó keresete, sőt több mint felének 5,0 és 24,9 százalék között. Az is figyelemre méltó, hogy egy év alatt 17,2 százalékponttal csökkent a 15 százaléknál többet keresők aránya, míg az ennél kisebb béremelésben részesültek aránya mintegy 6 százalékponttal nagyobb lett.

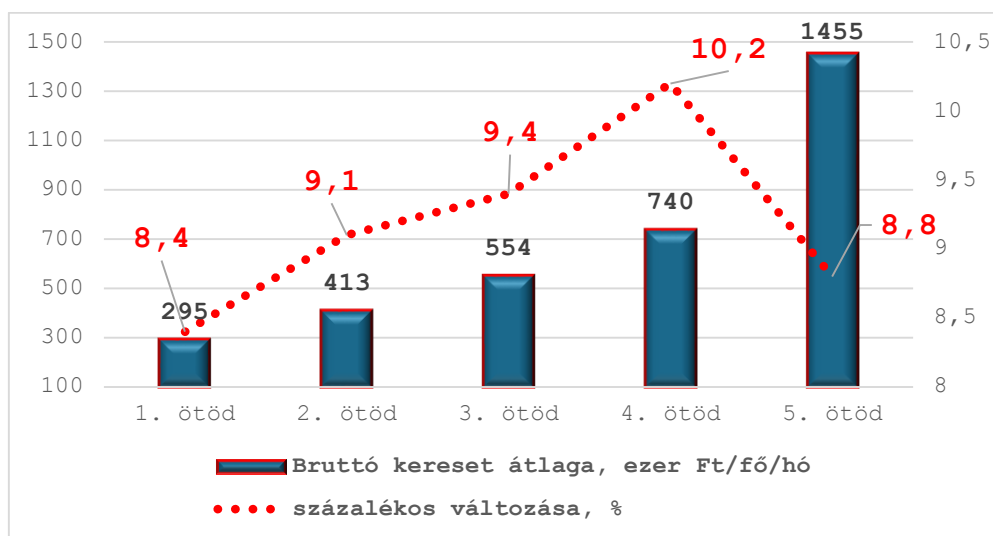
A keresetek változásában fontos a munkában eltöltött idő függvényében meghatározott törzsbér, a bérpótlékok nagysága, valamint a jutalmak összege, valamint azok időzítése-elmaradása is. A kereset alakulásának fontos tényezője a foglalkoztatott feladatköre, a munkahely és a foglalkoztató változása is.

⁵ A keresetek változásának eloszlása Magyarországon, 2025. I. negyedév Közzététel: 2025. június 20. <https://www.ksh.hu/s/kiserleti-statisztika/kiadvanyok/a-keresetek-valtozasanak-eloszlasa-magyarorszagon-2025-i-negyedev/>

Feltehetően a gazdasági növekedés jellemzőihez kapcsolódva a keresetváltozás 2025 első negyedévi eloszlásába két fő összetevő volt, mégpedig a rendszeres és a nem rendszeres jövedelem (jutalom, bónusz, 13. és további havi kifizetések) visszafogottabb növekedése.

A KSH 2024 tavaszától negyedéves gyakorisággal kísérleti statisztikaként publikálja a teljes munkaidős álláshellyel rendelkező magánszemélyek éves keresetváltozásának eloszlását. Ennek célja, hogy az átlagkeresetváltozás mögött meghúzódó különbségeket is bemutassa, ugyanis nemcsak magának a keresetek nagyságának, hanem az egyes munkavállalók éves keresetváltozásának is jelentős a szóródása.

A keresetek változása mögött nem kizárólag az alapszál változása áll, jelentősen befolyásolja például a munkában eltöltött idő függvényében a törzsbér, a bérpótlékok nagysága, valamint a jutalmak összege, azok kifizetésének időzítése, vagy éppen elmaradása. Az ilyen típusú adatközlés kuriózumnak számít az európai gyakorlatban.

4. ábra: A havi bruttó keresetek megoszlása kvantilisenként 2025 első felében

Forrás: KSH, saját szerkesztés

2025. január–májusában már vannak Budapesten olyan kerületek, ahol bruttó 1 millió forint fölé emelkedett az átlagkereset, az ország legrosszabbul kereső járásaiban viszont 400 ezer forint körül keresnek dolgozók.

Ennek keretében a minimálbér 2025-ben kisebb ütemben, 9 százalékkal emelkedett, majd 2026-ban 13 és 2027-ben 14 százalékkal növekedhet. Kérdéses, hogy lesz-e korrekció a 3 éves minimálbér-emelési tervben. Biztos azonban, hogy a minimálbér jelentősen növekedése mellett az átlagbér emelkedése ettől el fog maradni, és egyre többen lehetnek azok, akiknek a bére a kötelező legkisebb bérszintre csökken. Elképzelhető, hogy 2027-re 1 millió 130 ezer munkavállaló legfeljebb garantált bérminimumot keres.

A keresetek nagysága, összetevői, időbeli alakulása az egyik leginkább eltérő értelmezésekre, vitákra okot adó mutatókkal értékelhető gazdasági-társadalmi jelzőszám-rendszer. A többféle mutató, ezek tartalma és hatásai folyamatos elemzések tárgyai.

5. A minimálbéremelés gazdasági alapjaihoz

Fontos gazdaságpolitikai döntés az éves BÉREMEELÉS és főként a minimálbér és a garantált bérminimum emelése - ami közvetlenül egymillió munkavállalót érint. Végig kell gondolni az következő évi emelés gazdasági és társadalmi hatásait, utalva az elméleti és a gyakorlati megközelítések közötti ellentmondásokra.

A munkaadók és a szakszervezetek tavalyi komplex, hároméves országos bérmegállapodása is kiegyensúlyozott megoldásnak tűnhetett, ami hosszabb távon stabilabb, termelékenyebb gazdaságot eredményezhet. Eszerint a minimálbér 2025-ben kisebb ütemben, 9 százalékkal emelkedett, majd 2026-ban 13 és 2027-ben 14 százalékkal emelkedik.

A 2025-ös kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum havi bruttó 290.800 forint, a garantált bérminimum pedig havi bruttó 348.800 forint. A bejelentett 3 éves terv szerint 2026-ban a minimálbér bruttó összege 328.600 forint, nettó összege várhatóan körülbelül 218.519 forint lesz. A tényleges kifizetés pár forinttal eltér majd a bérszámfejtési kerekítések miatt és ha a 2026-os adó-, és járulékszabályok módosulnak, az felülírja a nettó összeg pontos értékét.

A nettó bér eltérhet a speciális SZJA-mentességek vagy családi kedvezmények, így például a 25 év alattiak adómentessége, a többgyermekes anyák kedvezményei vagy a 2026-tól bővülő anyai adómentességi kör miatt is. A hatályos törvények következtében a 2026-os minimálbér nettó értéke esetleg magasabb lehet a kedvezmények nélküli alapértéknél. A számítások a 15 százalékos SZJA és a 18,5 százalékos tb-járulék mértékével történik.

A 2025 év kedvezőtlen gazdasági helyzete kérdésessé teheti, hogy lesz-e korrekció a 3 éves minimálbér-emelési tervben. Nem lényegtelen a bérváltozásoknak a termelékenységgel és az inflációval összefüggő kérdései. A minimálbéremelés egyébként még munkajogi szempontból is érdekes, hiszen módosulhatnak a munkaszerződések egy emelkedő minimálbér-szinttel, és az adó- és társadalombiztosítási jog területe is érintett.

A folyamatok alapján egyre több lesz a minimálbéren és bérminimumon foglalkoztatottak száma a gyors bérfelzárkózás következtében. A korábbi tervek szerint:

- 2026. január 1-jétől a bruttó minimálbér 328.600 forint, nettó 218.519 forint.
- 2027. január 1-jétől a bruttó minimálbér 374.600 forint, nettó 249.109 forint.

A kormányzati terv szerint 2027-re a minimálbér a rendszeres átlagbér felére emelkedhet a 2024 évi 44 százalékról. Ehhez azonban a minimálbérek gyorsabban kell növekedni, mint az átlagbérek, azonban következményként többen lesznek, akik a legkisebb bért kapják. Számszerű becslések szerint:

- a 2025 évi 214 ezerről 2027-re 341 dolgozó lesz minimálbéres, és
- a jelenlegi 325 ezer fős garantált bérminimumosok száma 600 ezernél nagyobb.

Eközben a két bérkategória között lévő 199 ezres létszám mintegy 10 százalékkal csökken. Amennyiben a minimálbér jelentősen növekszik 2027-ig, és az átlagbér bővülése ettől elmarad, egyre többen lesznek, akiknek a bére a kötelező legkisebb bérszintre süllyed. 2027-re 1 millió 130 ezren lehetnek azok, akik legfeljebb garantált bérminimumot keresnek. Vagyis az idei évhez képest több mint 50 százalékkal nőne azoknak a száma, akiknek a bérét a VKF-üléseik határozzák meg.

A gazdaság növekedésének lassulása, a bizonytalan fejlődés miatt a keresetek alakulása is nehezen tervezhető. A lehetőségeket azonban jelezhetik a makrogazdaságban alakuló részben kedvezőtlen fiskális és monetáris folyamatok.

6. Bizalomhiányos vállalati gazdálkodás

A vállalati gazdálkodás mutatói arra utalnak, hogy a gazdálkodáshoz szükséges forrás-szerzés nehézségei, a munkaerőpiac feszessége továbbra sem javultak. Az előző évi egyes területeken jelentkező munkaerőhiányt most várhatóan felváltja a visszaeső termelés következtében fokozódó elbocsájtási hullám, amire már példákat találunk. Az első félévben kezdődő munkaerő-szűkítés folytatódhat év végéig és így kissé növekedni fog a munkanélküliség és érezhetően lassul a bérnövekedés üteme, ennek pedig érezhető hatása lesz majd minden ágazatban a keresetek alakulására.

Az év második felére és a jövő évi folyamatokra kedvező, hogy javult a hangulat a németországi vállalatok körében. Az IFO üzleti hangulat index augusztusban 89 pontra emelkedett a július

88,4 pont után. A német gazdaság lassan talál magára, a feldolgozóiparban a vállalatok bizakodóbbak, bár a jelenlegi üzlet még rosszabbul alakult, elégedetlenek a megrendelés-állománnyal. Az index javult a szolgáltatási szektorban. A kiskereskedelmi szektorban is javult az üzleti környezet, a várakozások kevésbé pesszimisták. Az építőiparban is folytatódott az üzleti környezet javulása, de azt még mindig a pesszimizmus jellemzi. A fogyasztói hangulat indexe azonban egyértelműen csökken.

2025 júliusában a 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 712 ezer főt tett ki. A munkanélküliek száma 211 ezer fő, a munkanélküliségi ráta 4,3 százalék volt. A második negyedévben a foglalkoztatottak átlagos létszáma a 15–74 évesek körében 4 millió 661 ezer fő, azaz 49 ezer fővel kevesebb volt, mint egy évvel megelőzően. A férfiak körében a foglalkoztatottak száma 29 ezer, a nők körében 20 ezer fővel mérséklődött. A 15–74 éves munkanélküliek száma 219 ezer fő, a munkanélküliségi ráta pedig 4,5 százalék volt, a férfiak esetében 4,6 százalék, a nőknél 4,3 százalékos. A hazai elsődleges munkaerőpiacon 4 millió 506 ezer fő dolgozott, mely 41 ezerrel elmaradt az előző év azonos időszakához képest. A közfoglalkoztatottak létszáma 69 ezer fő, a külföldön dolgozóké pedig 105 ezer fő volt. A 2025. május–júliusi időszakban a 15–74 éves munkanélküliek száma 212 ezer fő, a munkanélküliségi ráta pedig 4,3 százalék volt. A munkakeresés átlagos időtartama kissé csökkent 11,5 hónapra, a munkanélküliek 42,5 százaléka keresett 3 hónapnál rövidebb ideje munkahelyet, és közben mintegy 31 százalékuk egy éve mégsem talált munkát.

2025 első negyedévében a bevándorlók száma kismértékben elmaradt a kivándorlókétól, a tavalyi évhez hasonlóan a legtöbbet Ázsiából jöttek. Az elmúlt öt negyedévben a kivándorló magyarok száma mindig meghaladta a visszavándorlókét.

Magyarországon az üzleti szektor kilátásai az év első felében tovább romlottak. A cégek áremelési tervei a korábbiaknál kisebb mértékű emelést jeleznek. Az iparban és az építőiparban működő vállalkozások az év végéig nem látnak kedvező fejlődési lehetőségeket, csak a kereskedelem és az üzleti szolgáltatások területén működő cégek bizakodnak a fejlődésben.

Néhány makrogazdasági mutató (előző év = 100százalék)

	2022.	2023.	2024.	2025.*	2026.*
GDP volumen alakulás	104,6	99,5	100,5	100,5-100,8	102,8
Háztartások fogyasztása	106	97	105,1	103,9	104,2
Bruttó átlagkereset	106,5	107	113,2	109,2	110,5
Munkanélküliségi ráta	3,6	4,0	4,5	4,7	4,9
Fogyasztó árszínvonal alakulása	114,5	117,6	103,7	104,9	103,5

3. táblázat: Néhány makrogazdasági mutató (előző év = 100%)

Forrás: KSH, MNB

*/ saját számítás, előrejelzés

7. Következtetések - összegzés

A legfelső jövedelmi ötödhöz tartozók mintegy négyszer többet költöttek egyéni fogyasztásra, mint a legalsó ötödben lévők. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a KSH mérése szerint a lakosság egyötödét teszi ki. Az átlagos megélhetési szinthez (fajlagosan 1 főre egy hónapban) szükséges összeg a középső jövedelmi ötödben 212 ezer forint. Újra élénkül a nem legális jövedelemszerzés gyakorlata. Érezhetővé vált az

elszegényedés növekvő veszélye. Az átlagnyugdíj összegének (238.400,-Ft) az átlagkeresethez viszonyított aránya folyamatosan csökken, 2025 közepére 50 százalék alá csökkent.

A jövedelem eloszlásának alakulása nem vált kedvezőbbé az elmúlt években, a munkajövedelmeknek változatlanul mintegy harmadát a felső foglalkoztatotti ötöd és a tőkejövedelmek kilencven százalékát pedig a legfelső jövedelmi tizedhez tartozók élvezik. A magyar háztartások megtakarításaikból az első negyedévben 368 milliárd forintot helyeztek külföldi befektetésekbe, így ez az állomány 7.000 milliárd forint fölé emelkedett. Ez pedig azt jelzi, hogy a hazai kisbefektetők a forint tartós leértékelődési pályáját feltételezik. A 2026-os parlamenti választások közeledtével feltehetően növekedni fog a forint volatilitása, ezzel az infláció alakulása és az alapkamat is bizonytalan.

Visszatekintve az elmúlt évtizedek gazdasági változásaira, és a munkaerőpiacra, a keresetekkel összefüggő folyamatokra egyértelműen az egész társadalmat érintő leszakadást tapasztaljuk. Sajnos itt van az egészségügyi katasztrófa veszélye, az infrastruktúra érthetetlen lemaradása, a foglalkoztatás bővülésétől elmaradó bérszínvonal. Az anyagi források szűkössége továbbra is nehézségeket okoz majd e terület fejlesztésében és az EU országai között a sereghajtók között lehetünk a továbbiakban.

Irodalomjegyzék

Alkalmazásban állók keresete

20.2.2.9. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján, vármegye és régió szerint, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

20.2.2.10. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók kedvezmények nélküli nettó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján, vármegye és régió szerint, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

Országos adatok - Gazdasági aktivitás - Alkalmazásban állók száma - BRUTTÓ ALAPBÉREK ÉS KERESETI ELEMÉK - NETTÓ ÁTLAGKERESET - Gazdasági aktivitás - Alkalmazásban állók száma- ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK KERESETE

Bruttó alaphérek és kereseti elemek

20.2.1.51. Az alkalmazásban állók bruttó keresettömege, létszáma és egyenértékes bruttó átlagkeresete, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

Bruttó átlagkereset

20.2.1.48. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

20.2.1.49. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkavállalók főbb demográfiai jellemzője szerint, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

20.2.1.50. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete az álláshely főbb jellemzője szerint, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

Bruttó munkajövedelem

20.2.1.56. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó munkajövedelme nemzetgazdasági áganként, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

Keresetek

20.2.1.41. Főbb kereseti adatok – munkáltatók teljes körénél, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

20.2.1.42. Főbb kereseti adatok – vállalkozások, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

20.2.1.43. Főbb kereseti adatok – költségvetés, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

20.2.1.44. Főbb kereseti adatok – nonprofit szervezetek, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

20.2.1.45. Főbb kereseti adatok – a legalább öt fős vállalkozások, költségvetési intézmények és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezetek, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

20.2.1.46. Közfoglalkoztatásban foglalkoztatottak főbb kereseti adatai, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

Kereset statisztika módszertani dokumentációja

https://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=110&p_ot_id=100&p_obj_id=ABCA és kapcsolódó STADAT-táblák - tájékoztatási adatbázis kapcsolódó adatkörei - kapcsolódó kiadványok - kapcsolódó adatvizualizációk

A keresetstatisztika revíziója 2025.05.20.

KSH összefoglaló táblák - (STADAT)

20. Munkaerő – Központi Statisztikai Hivatal

20.2.1.1. A munkaerőpiac legfontosabb évközi adatai, negyedévente (2021. I.–2025. I.)

Munkaerőköltség

20.2.1.58. Munkaerőköltség-indexek alakulása, negyedévente (2021. I.–2025. I.)

Nettó átlagkereset

20.2.1.52. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nettó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2021. január–2025. május)

20.2.1.53. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nettó átlagkeresete a munkavállalók főbb demográfiai jellemzője szerint, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

20.2.1.54. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nettó átlagkeresete az álláshely főbb jellemzője szerint, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

Rendszeres bruttó átlagkereset

20.2.1.55. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók rendszeres bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként, negyedévente kumulált (2021. I.–2025. I.)

Melléklet

A KSH kereset-statisztikájának fogalmi meghatározásaiból:

Kereset:

munkavégzésre irányuló jogviszony alapján a munkavégzés közvetlen ellentételezését szolgáló javadalmazás: alaphér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

Bruttó kereset:

A személyi jövedelemadó, társadalombiztosítási járulékot (2020 júliusa előtt: egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint munkaerőpiaci járulékot) is tartalmazó kereset.

Nettó kereset:

Nettó kereset - kedvezmények figyelembevételével: a bruttó keresetből a munkavállalót terhelő tényleges közterhek, azaz a társadalombiztosítási járulék (2020 júliusa előtt: munkaerőpiaci járulék, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék), továbbá a személyijövedelemadó-előleg levonásával számított kereset. Az adókedvezmények hatását, valamint az adó- és a járulékmentességeket is figyelembe vesszük

Nettó kereset - kedvezmények figyelembevétele nélkül: a bruttó keresetből a munkavállalót terhelő általános kulcsokkal számított közterhek, azaz a társadalombiztosítási járulék (2020 júliusa előtt munkaerőpiaci járulék, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék), továbbá a személyijövedelemadó-előleg levonásával számított kereset. Az adókedvezmények, valamint az adó- és járulékmentességek hatását nem vesszük figyelembe a számításnál.

Rendszeres kereset:

a (teljes) kereset és az ún. nem rendszeres kereseti elemek (prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) különbsége.

Mediánkereset:

az adott állománycsoportba tartozók a (havi számfejtett) keresetük nagysága szerinti sorba rendezésével kapott középső kereseti érték, vagyis az a kereset, amelynél a sokaság fele nagyobb, fele pedig kisebb keresettel rendelkezik. Ha eltérő megjegyzés nincs, a közölt adat havi vonatkozású (kumulált időszakok esetén is), és a teljes munkaidőben alkalmazásban állókra vonatkozik. (Havi keresetstatisztikában 2019-től érhető el. 2019 előtt az adatok forrása a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat egyéni bérekre és keresetekre vonatkozó adatgyűjtése.)

Átlagkereseti index:

a KSH tradicionálisan a főátlagindexet publikálja az átlagkereset változásának mutatójaként, amely az előző év azonos időszakához viszonyított százalékos változást fejezi ki. Az átlagkereset-változás indexe így a két időszak közötti létszámarány eltolódás és a tényleges keresetváltozás hatását együttesen tükrözi.

Teljes munkaidőre számított egyenértékes bruttó átlagkereset:

a teljes munkaidőben alkalmazásban állók számfejtett keresettömegének, valamint a nem teljes munkaidőben alkalmazásban állók és a havi 60 munkaóránál rövidebb munkaidőben foglalkoztatottak teljes munkaidős teljesítésre átszámított keresettömegének és az adott állománycsoportok összesített átlagos állományi létszámának hányadosa. A részmunkaidősek keresetének teljes munkaidő egyenértékre átszámítása a munkavégzésre irányuló megállapodásban rögzített heti munkaóra alapján történik a havi keresetstatisztikában.

Férfiak és nők közötti kereseti rés (hazai számítási módszer):

a férfiak és a nők havi bruttó átlagkeresetének különbségének és a férfiak havi bruttó átlagkeresetének a hányadosa.

Pedagógus bérarány mutató:

a köznevelésben – az iskolai előkészítő, az alapfokú és az általános középfokú oktatásban, illetve az oktatást kiegészítő tevékenység szakágazatokban – tanító csecsemő- és kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok, általános iskolai tanárok, tanítók, középiskolai pedagógusok, gyógypedagógusok, konduktorok, és pedagógiai szakértők, szaktanácsadók és oktatási-nevelési tevékenységet folytató egységek vezetői teljes munkaidőre számított egyenértékes bruttó átlagkeresetének aránya a diplomás munkavállalók (FEOR '08 alapján felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozásúak) átlagának százalékában.